

УДК 331.45

Валерій Лазарюк, Михайло Блавіцький

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, Україна

**ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ
АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З КРАЇН АФРИКИ ДО ОСВІТЬОГО
СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ**

Valeriy Lazaryuk, Myhailo Blavitskyi

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

**ON SOME ASPECTS OF THE ETHNOCULTURAL ADAPTATION
PECULIARITIES OF FOREIGN STUDENTS FROM AFRICAN
COUNTRIES TO EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN UKRAINE**

Важливим напрямком розвитку української системи вищої освіти є її інтеграція у світовий освітній простір. Одним із факторів модернізації українських вишів є їх інтернаціоналізація та вдосконалення організації системи набору та навчання іноземних студентів. Серед причин, чому іноземці обирають країну для навчання є розв'язання проблеми їх швидкої адаптації до культури, побуту та освітнього середовища нової країни.

Іноземні студенти з країн Африки навчаються на даний час практично в усіх університетах України та обирають освітній сегмент спеціальностей немедицинського профілю, що динамічно розвивається. Серед топ 10 країн походження абітурієнтів за даними Центру міжнародної освіти серед країн Африки можемо побачити Марокко, Нігерію, Гану, Єгипет, Алжир, які є представниками північного та західного регіонів Африки. Перспективними для організації запрошення на навчання в Україну залишаються регіони центральної, південної та східної Африки.

Під час входження іноземного студента у нове соціальне та освітнє середовище його емоційний стан змінюється з внутрішньої напруги до відчуття психологічного комфорту, що позитивно відбивається на результатах засвоєння навчального матеріалу. У студентів першого року навчання, відчуття оптимізму та радості перших місяців може швидко змінюватися до тривожного, самоізолюваного, хворобливого стану з агресивною, нервовою поведінкою та відчуттям безпорадності. Такі наслідки є причиною культурного шоку студентів-іноземців, викликаного не лише відмінністю побуту та нерозуміння нового культурного оточення, але й відсутністю соціальної підтримки викладачів та адміністрації, відсутністю можливостей для вивчення мови та культури, країни в якій вони перебувають.

Аналіз соціокультурної адаптації іноземних студентів в Україні не виявляє характерних специфічних рис притаманних одній нації. Проте

відмінності представників різних народів проявляються в їх ступені інтенсивності прояву їх особистих рис характеру, таких як колективізм, самостійність, незалежність, сміливість у відстоюванні своїх позицій, емоційність, вірність родинним традиціям та релігійним звичаям.

Найбільш значні соціокультурні відмінності існують при адаптації студентів країн Африки. Доводиться спостерігати випадки, коли студент не може адаптуватися до нового середовища та повертається додому або попадає у ситуації постійної невизначеності із невпевненою, непередбаченою та ситуативною поведінкою. Здебільшого це обумовлює їх конфлікти з адміністрацією та фінансовими службами університету, пов'язаними із своєчасною оплатою навчання чи проживання. Студент демонструє назовні повний комфорт чудової адаптації, проте насправді перебуває у внутрішньому постійному змаганні інтересів.

Традиційно вихідців африканського континенту сприймають як дві великі групи: англomовні та франкомовні. Проте африканський континент є надзвичайно багатий на нації та етнічні групи в загальній кількості понад 8500 одиниць. Населення Африки, яке складає 960 мільйонів жителів, об'єднане у 54 незалежних держави та 6 залежних територій. Даний умовний поділ жителів Африки не лише не показує їх приналежність до якоїсь культури, але й перешкоджає проведенню адаптації лише для англomовних чи франкомовних студентів. Також не завжди доцільним є їх поділ на походження за країнами. Так, представники ДР Конго та Анголи є носіями різних офіційних мов: французької та португальської, а розмовляють однією з мов родини банту: наприклад кіконгу.

Мовний підхід може бути покладений у визначення етнокультурних особливостей іноземних студентів з країн Африки, оскільки мононаціональними є не більше десятка країн, серед яких Єгипет, Лесото, Мадагаскар, Сомалі і т.п. Найбільшими мовними макросім'ями є афроазійська сім'я, мовами якої розмовляє понад 180 млн. жителів північної та північно-східної Африки та нігеро-конголезька макросім'я, мовами якої послуговуються понад 400 млн. представників усіх регіонів Африки. Серед найбільших мовних груп – суахілі (40 млн.), йоруба (20 млн.), фульбе – (17 млн.), іґбо (16 млн.), руанда (9 млн.). Звичайно, мовні відмінності несуть і відмінності культури, традицій та звичаїв.

Врахування етнокультурних особливостей іноземних студентів за мовною національною ознакою сприятиме успішному процесу їх адаптації до нового освітнього середовища, забезпечить позитивну зміну їх поведінки, сприятиме розвитку толерантності до інших культур, формуванню нових умінь та навичок, створить сприятливі умови для подальшого саморозвитку свого обраного фаху впродовж життя.